

קשה, לא אנוש: איך השתנה מצב חיזבאללה [?] ומה יכולים ללמוד בישראל?

written by מאיר בן שבת | 27.09.2026

"אם הוא לא היה מחוסל על ידי ישראל, הוא היה מת מעצב" [?] כך תאר ופיק ספא, את תחושות המועקה והדכדוך שעטפו את מזכ"ל חיזבאללה [?] חסן נסראללה בעקבות מבצע הביפרים של ישראל בלבנון. ספא, גיסו של נסראללה ומהמקורבים ביותר אליו, שמילא תפקידי מפתח בארגון ובעצמו שרד ניסיון חיסול של צה"ל, סימן את מתקפת הביפרים כנקודת המפנה במלחמה בין ישראל לחיזבאללה. היא הובילה לחיסולו של מי ששלט בדרום לבנון ובארגון הטרור השיעי במשך 40 שנה, גדעה לאיראן את זרוע הפרוקסי החזקה והחשוב ביותר שהייתה לה באזור ויצרה גלי הדף משמעותיים במזרח התיכון.

שמונה ימים, לפני שחוסל על ידי צה"ל בהתקפה האווירית הנועזת על מפקדתו התת-קרקעית ברובע הדאחיה שבביירות, הודה חסן נסראללה בנאום פומבי: "ספגנו מכה ביטחונית ואנושית גדולה וקשה, חסרת תקדים בהיסטוריה של ההתנגדות בלבנון".

האיש שהתגאה במשך עשורים בהבנתו העמוקה את "הפסיכולוגיה של החברה הישראלית", ותיאר אותה בבזז כ"רשת של קורי עכביש", כשל לחלוטין בהערכת תעוזתה ונחישותה להילחם על נפשה. ברדתו אל מעמקי השאול, הוא לקח עמו גם את תפיסתו המופרכת.

מה במבצע הביפרים גרם להפיכתו לצעד כה משמעותי במערכה ומה ישראל יכולה ללמוד מכך בקשר לדרכי פעולתה:

▪ **הפתעה בסיסית של האויב** - חיזבאללה הניח באותם ימים כי כל עוד ישראל עסוקה בלחימה עצימה בעזה, היא תימנע מפתיחת חזית רחבה נוספת בצפון ותסתפק בחילופי מהלומות במסגרת מה שהוגדר אז "הגנה אקטיבית". מתקפת הביפרים הראתה שישראל לא רק שלא נרתעת מפני חזית נרחבת נוספת אלא שהיא יוזמת בעצמה את פתיחתה.

▪ **הפתעה מצבית, תחבולה ותחכום** - חדירתה של ישראל לשרשרת האספקה של האויב והיכולת המבצעית-טכנולוגית שלה להפוך קוד תוכנה לפגיעה פיזית המונית ומדויקת בלוחמיו, העבירה את הלחימה מהאזור המוכר והצפוי אל מחוזות הדמיון. לא רק חיזבאללה, אלא כל גורמי הציר החל לאבד את ביטחונו בערוצי התקשורת ובאמצעים שבידיהם. המחשבה כי ישראל הייתה יכולה לממש את יכולותיה כבר בימיה הראשונים של המלחמה, ולמרות זאת היא התאפקה ותזמנה את ההתקפה לעיתוי המתאים לה, הגבירה את הפחדים והחששות מפני יכולות נוספות שמצויות בידיה ותיכף יופעלו.

▪ **שיבוש מוחלט של שרשרת הפיקוד והשליטה** - פיצוץ אלפי המכשירים בו-זמנית שיתק באופן מיידי את היכולת של ההנהגה לתקשר עם הדרגים הלוחמים בשטח בעיצומה של הלחימה.

▪ **פגיעה פיזית רחבה בכוח האדם** [?] המבצע הוציא מכלל פעולה אלפי פעילים ומפקדים בדרגים שונים, העובדה שמרביתם היו פצועים ולא מתים [?] חייבה את הארגון להתעסק באתגר הנוסף [?] טיפול רפואי בהם בשעה שמערכת הבריאות הלבנונית נמצאת בעומס חסר תקדים.

▪ **רציפות התקפית** - מבצע הביפרים לא היה מהלומה מוגבלת, אלא תחילתה של התקפה שיטתית ורחבה על כל נכסי הארגון ומפקדיו, בחסות ההלם שהוא יצר.

▪ **מבוכה והתערטלות** - כל מי שנפגע או הגיע לבתי החולים נחשף פומבית על כורחו כאיש חיזבאללה וסומן כחלק מרשת הטרור. בלי שהתכוון לכך הוא סייע גם בהשלמת מפת המטרות של ישראל.

▪ **שבירת המורל והרוח** [?] תיאור האותנטי ביחס לתחושותיו של נסראללה, יכול ללמד על מצב הרוח הכללי ששרר בקרב פעילי הארגון גם בדרגים שמתחתיו.

חלק מהעקרונות והמאפיינים הללו כבר אומצו על ידי ישראל בפעולותיה באיראן במסגרת מבצעי "עם כלביא" ו"שאגת הארי". עם זאת, תחרות הלמידה עם האויב לא מאפשרת להתרפק על הצלחות העבר.

שנתיים, אחרי חברה בלבנון קרועה, מותשת ומפולגת עמוקות סביב מורשתו והמציאות שנסראללה הותיר אחריו. עבור הגרעין האידיאולוגי של תומכי הארגון, נסראללה נותר דמות כמעט מיתולוגית, והאתר שבו חוסל הפך למוקד עלייה לרגל. אך מתחת לפני השטח ניתן לראות בכל תחום את סימניו של השינוי שהתרחש: נעים קאסם מתקשה להיכנס לנעליו של נסראללה ולמלא את החלל שהותיר הצבאי, הפוליטי, או החברתי. גוברים הקולות הלבנוניים המביעים תסכול עמוק מהמחיר הכבד של מלחמת חיזבאללה שאינה בהכרח מלחמת-לבנון, הממשל הלבנוני, למרות חולשתו, מנסה לבסס סדר חדש והציבור עייף ממלחמה, פוחד מהסלמה ושבע אכזבות.

במאמר נוקב שפרסם באחרונה החוקר והפרשן הלבנוני-אמריקאי חוסיין עבד אל-חוסיין הוא קבע כי חיזבאללה ספג תבוסה אסטרטגית אך מסרב להכיר בכך ומפנה את זעמו לממשלה הלבנונית.

לטענת אל-חוסיין, האזור עבר שינוי עמוק: משטר אסד בסוריה קרס, חיזבאללה נחלש קשות כשחלק ניכר מארסנל הנשק שלו הושמד או נתפס, וטהראן מצויה במשבר כלכלי חריף המקטין משמעותית את סיכוייה לשקם במהירות את מעמדה. מנקודת מבטה של ישראל, מדובר בתחזית

אופטימית ² אך מוקדם מדי לסיכומים. כל השחקנים במערכת מבינים כי האופן שבו תצא איראן מהעימות הנוכחי יעצב ישירות את כוחו, מעמדו ומדיניותו העתידית של חיזבאללה. משום כך, על ישראל להדק את שליטתה בשטחים שהגדירה, לשמר יוזמה התקפית רציפה, לבלום כל ניסיון התעצמות מחדש, ולא להרפות לרגע את הלחץ מגרוננו של האויב.

פורסם בישראל היום, בתאריך 27 בספטמבר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.